

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/179/2020
Identifikačné číslo spisu:	5108205609
Dátum vydania rozhodnutia:	18.08.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:5108205609.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ F. M., bývajúceho v M., 2/ Y. M., bývajúcej v M., 3/ U. U., bývajúcej v A., 4/ E. G., bývajúcej v A., 5/ T. M., bývajúceho v M., všetci zastúpení Mgr. Dr. Antonom Kušnírom, advokátom, so sídlom v Žiline, Jána Reka 13, proti žalovaným 1/ U. T., bývajúcemu v A., 2/ F. T., bývajúcej v A., obaja zastúpení ADVOKÁTSKOU KANCELÁRIOU JUDr. Kuric, s. r. o., so sídlom v Žiline, Dolný Val 11, IČO: 36 841 200, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 2C/51/2008, o dovolaní žalobcov 1/ až 5/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 25. septembra 2019 sp. zn. 6Co/270/2018, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalovaní 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 29. marca 2018 č. k. 2C/51/2008-348 určil, že žalobca 1/ je podielovým spoluvlastníkom s výškou podielu 175/560 na nehnuteľnostiach: parcele KN C č. 547/2 o výmere 633 m², KN C č. 547/3 o výmere 326 m², KN C č. 547/4 o výmere 114 m² a KN C č. 547/5 o výmere 24 m² evidovaných v katastrálnom území M., na Okresnom úrade A., katastrálnom odbore pre okres A., katastrálne územie M. (ďalej aj „sporné nehnuteľnosti“). Súčasne vyslovil, že žalobcovia 1/ až 5/ majú právo na náhradu trov konania voči žalovaným 1/ a 2/ v rozsahu 100 %.

1.1. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že právny predchodca žalobcu (T. M., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom A., ktorý zomrel XX. XX.XXXX), sa žalobou domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v obci M. uvedených v bode 1. tohto rozhodnutia. Svoju žalobu odôvodnil tým, že právna predchodkyňa žalovaných - A. M., bytom F., okres M. sa žalobou podanou na Okresnom súde Žilina 28.08.1996 (vedená pod sp. zn. 16C/958/96) domáhala zrušenia podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, mimo iných aj voči právnej predchodkyni žalobcu E. Y., rod. M., ako žalovanej 3/ v tomto označenom konaní. Právna predchodkyňa žalobcu E. Y. na pojednávaní v tomto konaní súhlasila so žalobou. Ku dňu podania žaloby v tomto označenom konaní, však E. Y. nebola pasívne legitimovaná. V čase jej podania a vydania označeného súdneho rozhodnutia, bol už v katastri

nehnuteľností právoplatný zápis darovacej zmluvy (vklad povolený 17. júla 1996) v prospech právneho predchodcu žalobcov - T. M., týkajúci sa spornej nehnuteľnosti. Okresný súd Žilina nemal túto právnu skutočnosť zistenú a 14. októbra 1996 vydal rozsudok pod sp. zn. 16C/958/96, v ktorom určil, že zrušuje podielové spoluvlastníctvo k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území M., zapísaných v PKN vložke č. 1163 ako parcelné č. 552/162, 552/163, 552/164, ktoré sú v časti totožné podľa geometrického plánu č. 14231174-76/94, z 03.11.1994 s KN parc. č. 547/2 - trvalé trávne porasty o výmere 771 m², KN parc. č. 547/3 - trvalé trávne porasty o výmere 326 m², a to tak, že predmetné nehnuteľnosti prikázal v celosti, na základe vytvoreného geometrického plánu, do výlučného vlastníctva A. M.. Pri rozhodovaní Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/958/96 teda E. Y. nebola pasívne legitimovaná, a preto nemohla vyhlásiť, že súhlasí so žalobou o zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva k sporným nehnuteľnostiam. E. Y. postúpila väčší rozsah práv, než akými bola v tom čase oprávnená nakladať, pretože už medzičasom došlo k odpredaju jej spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom sporu. Týmto postupom sa síce zapísaný podiel žalobcu na predmetnom pozemku nezmenšil, avšak rozhodnutím súdu vo veci sp. zn. 16C/958/96 sa zmenšila celková výmera pozemku č. 547 z výmery 3.298 m² na výmeru 2.367 m².

1.2. V priebehu tohto konania pôvodný žalobca T. M., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom A., zomrel XX.XX.XXXX. Ako jeho právny nástupca sa javil jeho syn F. M.. Okresný súd pritom vychádzal z rozhodnutia sp. zn. 4D/25/2011, Dnot 229/2011, z ktorého vyplýva, že nadobúdateľom spoluvlastníckeho podielu CKN parc. č. 541, 547/1, 543/1 sa stal syn poručiteľa F. M..

1.3. Vychádzajúc z ustanovenia § 124 a § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka, okresný súd konštatoval, že sa stotožnil s tvrdením žalobcov o tom, že majú naliehavý právny záujem na požadovanej určovacej žalobe, keďže rozhodnutím súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom, resp. domáhať sa svojho vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. E. Y. ako žalovaná 3/ v konaní vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 16C/958/96 si musela byť dobre vedomá, že prevádza viac svojich práv na iných, ako v tom čase mala. V predmetnom čase totiž musela vedieť, že už darovacou zmluvou previedla časť podielu k nehnuteľnosti na pôvodného žalobcu T. M. a na strane druhej následne súhlasila so zrušením a vyporiadaním podielového spoluvlastníctva k tej istej nehnuteľnosti v prospech A. M.. V bode 14. rozsudku prvoinštančný súd konštatoval, že zo záverov znaleckého posudku Ing. Jozefa Polku vyplýva, že nehnuteľnosti uvádzané v žalobe žalobcov sú totožné s nehnuteľnosťami, ktoré sú vo vlastníctve žalovaných 1/ a 2/. Z výpisu LV č. XXXX vyplýva, že žalovaní 1/ a 2/ nadobudli nehnuteľnosti parc. č. 547/2 až 547/5 do svojho vlastníctva od A. M. na základe kúpno-predajnej zmluvy U.. Žalovaní 1/ a 2/ uviedli, že ak by súd dospel k záveru o neplatnosti predmetnej kúpnej zmluvy, nadobudli tieto nehnuteľnosti do svojho vlastníctva vydržaním, nakoľko ich od roku 1996 dobromyseľne užívali. Žalobcovia vydržanie namietali z dôvodu, že 16. mája 1997 právny predchodca žalobcov oznámil žalovanému 1/ (č. l. 207), že je spoluvlastníkom v podiele 175/560-in parc. č. 547 zapísanej v PKN vložke č. 1163 v kat. úz. M.. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že E. Y. na pojednávaniach v konaní vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 16C/958/96 vystupovala ako spoluvlastníčka k podielu nehnuteľností, ktoré už štyri mesiace predtým darovala. Z pripojenej darovacej zmluvy vyplýva, že táto bola zavkladovaná 17.07.1996, pričom predmetnou zmluvou E. Y. darovala právnenému predchodcovi žalobcov nehnuteľnosť parc. č. 547, trvalé trávne porasty o výmere 3.290 m² v podiele 175/560, ktorý pôvodne vlastnila. Túto skutočnosť E. Y. ako žalovaná v predmetnom súdnom konaní zamlčala, alebo si ju neuvedomila, keď s ňou následne súd konal ako s účastníčkou konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam. Po právoplatnosti rozsudku Okresného súdu Žilina sp. zn. 16C/958/96 boli zapísané KN parc. č. 547/2 o výmere 771 m² a KN parc. č. 547/3 o výmere 326 m² a bola zapísaná ako vlastníčka predmetných nehnuteľností A. M., teda právna predchodkyňa žalovaných 1/ a 2/ a pod KN parc. č. 547/1 o výmere 2.367 m² bol zapísaný podiel 175/560 pôvodnému žalobcovi T. M.. Rozhodnutím Okresného súdu Žilina sp. zn. 16C/958/96 došlo k podstatnej zmene, keď sa zmenila celková výmera pozemku č. 547 z pôvodných 3.298 m² na aktuálnych 2.367 m², ktorého vlastníkom v príslušnom spoluvlastníckom podiele sa stal právny predchodca žalobcov. Rozdiel vo výmere predstavuje 931 m².

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ rozsudkom z 25. septembra 2019 sp. zn. 6Co/270/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu žalobcov 1/ až 5/ v celom rozsahu zamietol a určil, že žalovaní 1/ a 2/ majú voči žalobcom

1/ až 5/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2.1. Odvolací súd uviedol, že už z jeho predchádzajúcich rozhodnutí vyplýva, že žalobou zo 04. marca 2008 sa právny predchodca žalobcov T. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v okrese A., obec a katastrálne územie M. s výškou spoluvlastníckeho podielu 175/560 k nehnuteľnostiam KN C parc. č. 547/2 o výmere 633 m², KN C parc. č. 547/3 o výmere 326 m², KN C parc. č. 547/4 o výmere 114 m² a KN C parc. č. 547/5 o výmere 24 m². Neoprávnený zásah do svojho vlastníckeho práva videl v tom, že jeho právna predchodkyňa E. Y., rod. M., od ktorej nadobudol darovacou zmluvou nehnuteľnosť parc. č. 547 s výškou spoluvlastníckeho podielu 175/560, následne v konaní vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 16C/958/96, previedla na iného viac práv ako mala, keďže súhlasila so zrušením a vyporiadaním podielového spoluvlastníctva k pozemno-knižným nehnuteľnostiam, z ktorých boli vytvorené parcely, ktoré sú predmetom tohto sporu, a to aj napriek tomu, že v čase vyhlásenia rozsudku v predmetnom konaní (rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 16C/958/96-23 zo 14.10.1996) už sama nebola vo veci pasívne legitimovaná. E. Y. totiž 04.07.1996 uzavrela s pôvodným žalobcom T. M., nar. XX.XX.XXXX., darovaciu zmluvu, ktorou previedla na pôvodného žalobcu svoj spoluvlastnícky podiel vo výške 175/560 na nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v kat. úz. M., a to KN parc. č. 547 - TTP o výmere 3.298 m², ktorá je zapísaná na LV č. XXXX. Vklad predmetnej zmluvy do katastra nehnuteľností bol povolený Katastrálnym úradom v F., Správou katastra A. dňa 17.07.1996. Ďalej odvolací súd uviedol, že z Osvedčenia o dedičstve po uvedenom poručiťovi č. k. 4D/25/2011-85 z 24.05.2012 vydaného notárkou JUDr. Ľudmilou Chodelkovou ako poverenou súdnou komisárkou vyplýva, že poručiťel závet, ani listinu o vydedení nezanechal. Ako dedičia zo zákona v prvej dedičskej skupine prichádzali do úvahy jeho deti 1. F. M., rod. M., nar. XX.XX.XXXX, 2. U. U., nar. M., nar. XX.XX.XXXX, 3. E. G., rod. M., nar. XX.XX.XXXX, 4. T. M., rod. M., nar. XX.XX.XXXX a pozostalá manželka Y. M., rod. R., nar. XX.XX.XXXX. Všetci právni nástupcovia pôvodného žalobcu na výzvu súdu, či trvajú na podanej žalobe o určenie vlastníckeho práva, vo svojej reakcii uviedli, že na žalobe podanej poručiťelom v celom rozsahu trvajú a zároveň si ako účastníci (teraz strany) uplatňujú všetky práva, ktoré im zákon priznáva.

2.2. Podľa odvolacieho súdu žalobcovia svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení podľa § 137 písm. c/ CSP odôvodňovali tým, že v dôsledku právoplatného rozsudku Okresného súdu Žilina sp. zn. 16C/958/96 došlo k podstatnej zmene celkovej výmery pozemku č. 547 (ktorého vlastníkom v príslušnom spoluvlastníckom podiele sa stal právny predchodca žalobcov T. M.), a to z pôvodných 3.298 m² na aktuálnych 2.367 m², spochybňujúc vlastnícke právo žalovaných k sporným nehnuteľnostiam. Možno preto uzavrieť, že správnym je záver súdu prvej inštancie o tom, že žalobcovia majú naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam. Odvolací súd však zároveň v bode 32. rozsudku konštatoval, že žalobcovia 1/ až 5/ neunesli dôkazné bremeno v spore. Žalobcovia totiž v prejednávanej veci nepreukázali, že žalobca 1/ ako jeden z dedičov pôvodného žalobcu T. M. je vlastníkom sporných nehnuteľností. Sporné nehnuteľnosti totiž neboli prejednané v dedičskom konaní po pôvodnom žalobcovi vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 4D/25/2011. Žalobcovia ako dedičia po pôvodnom žalobcovi T. M., nar. XX.XX.XXXX (zomrel XX.XX.XXXX), ani po zmene žaloby z 29. marca 2018, pripustenej súdom v ten istý deň na pojednávaní, neprodukovali v konaní také skutkové okolnosti prípadu, z ktorých by preukázali, že je to práve žalobca 1/, ktorý je vlastníkom sporných nehnuteľností.

2.3. S poukazom na § 460 Občianskeho zákonníka konštatoval, že až do právoplatnosti uznesenia súdu o dedičstve sú dedičia považovaní za vlastníkov celého majetku patriaceho do dedičstva (všetkých vecí a majetkových práv poručiťela), a že z právnych úkonov, týkajúcich sa vecí alebo majetkových práv patriacich do dedičstva, sú oprávnení a povinní voči iným osobám spoločne a nerozdielne, pričom ich dedičský podiel vyjadruje mieru, akou sa navzájom podieľajú na týchto právach a povinnostiach. Uvedenú problematiku už riešil i Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 3 MCdo 4/2013 z 31. marca 2014 uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR 1/2015. Vyplýva z neho, že ak nebol zachovaný postup upravený ustanoveniami § 175a až § 175zd Občianskeho súdneho poriadku (aktuálne § 158 a nasl. CMP), nemožno ho obchádzať žalobou, ktorou sa právny nástupca poručiťela domáha určenia, že je (spolu)vlastníkom vecí patriacej do dedičstva. Pokiaľ nie je právoplatným rozhodnutím dedičského súdu potvrdené, že v dôsledku dedenia dedič nadobudol vec, resp. jej spoluvlastnícky podiel, nemôže sa dedič domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva žalobou o určenie vlastníctva. Takýto

dedič je aktívne legitimovaný len na podanie žaloby o určenie, že vec (jej spoluvlastnícky podiel) patrí do dedičstva po poručiteľovi. Ak žalobcovia disponujú dôkazmi, že ich právny predchodca bol spoluvlastníkom nehnuteľností, mohli sa svojho nároku domáhať len žalobou s petitom, že ich právny predchodca bol ku dňu smrti spoluvlastníkom konkrétnej nehnuteľnosti (porovnaj aj rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/1826/2004). Mimo konania o dedičstve nemožno deklaratórnym rozhodnutím (výrokom štátneho orgánu určiť), že dedič je vlastníkom veci patriacej do dedičstva. Tento zákonný postup pri prejednaní dedičstva nie je možné obchádzať určovacou žalobou podľa § 137 písm. c/ CSP, že dedič je vlastníkom veci patriacej do dedičstva, ktorá nebola prejednaná v konaní o dedičstve, pretože takouto deklaráciou súdov by sa legalizovalo nadobudnutie dedičstva bez prejednávania a rozhodnutia príslušného súdu v konaní o dedičstve. Za popísanej situácie sa odvolací súd ďalšími odvolacími námietkami žalovaných 1/ a 2/ uvedenými v ich odvolaní a ani vyjadreniami strán sporu prezentovanými v spore už nezaoberal. Podstatnými okolnosťami pre rozhodnutie odvolacieho súdu v prejednávanej veci bolo to, že žalobcovia v tomto konaní nepreukázali, že práve žalobca 1/ je vlastníkom sporných nehnuteľností. Navyše žalobcovia nemôžu obchádzať určovacou žalobou v tomto konaní rozhodnutie súdu v dedičskom konaní. Na základe vyššie uvedených skutočností a dôvodov odvolací súd rozsudok okresného súdu vo veci samej podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol. O nároku na náhradu trov konania krajský súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 a 2 CSP tak, že žalovaným 1/ a 2/ ako úspešnej procesnej strane priznal nárok na ich náhradu v rozsahu 100 %, proti žalobcom, ktorí vo veci úspech nemali.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ až 5/ (ďalej aj ako „dovolateľa“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali (podľa obsahu dovolania) z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Podľa dovolateľov je právne neudržateľné v predmetnom konaní tvrdenie odvolacieho súdu uvedené v bode 39., v ktorom odvolací súd tvrdí, že žalobcovia nepreukázali, že žalobca 1/ ako jeden z dedičov pôvodného žalobcu T. M. je vlastníkom sporných nehnuteľností. Uvedené tvrdenie odvolacieho súdu je absolútne nesprávne. Odvolací súd nesprávne právne posúdil vec v otázke okruhu zákonnej sukcesie žalobcov 1/ až 5/ po predchádzajúcom žalobcovi T. M., po ktorom žalobcovia nastúpili do konania, preto argumentácia odvolacieho súdu vo vzťahu k žalobcom, že mali uvedenú skutočnosť preukázať, je irelevantnou. Prvoinštančný súd dostatočne vyhodnotil aj tvrdené vydržanie zo strany žalovaných 1/ a 2/ a uzatvoril, že spornú nehnuteľnosť nemohli vydržať, nakoľko neboli dobromyseľní, čo v konaní žalobcovia v rámci prednesenej procesnej obrany podporili dôkazmi, ktoré súd pre svoje rozhodnutie napokon pokladal za podstatné. Podľa dovolateľov je zřejmé, že odvolací súd sa dostatočne neoboznámil so závermi dokazovania, ktoré vykonal prvoinštančný súd a na základe takéhoto stavu dospel k nesprávnemu právnemu posúdeniu. Na záver dovolateľa navrhli, aby dovolací súd postupom zmenil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a rozhodol tak, že určí, že žalobca 1/ je podielovým spoluvlastníkom v spoluvlastníckom podiele 175/560-in na parcelách: KN C č. 547/2, o výmere 633 m², druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria; KN C č. 547/3, o výmere 326 m², druh pozemku - trvalé trávnaté porasty; KN C č. 547/4, o výmere 114 m², druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria; KN C č. 547/5, o výmere 24 m², druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria, ktoré sú zapísané na liste vlastníctva č. XXXX, evidovanom Okresným úradom A., pre okres A., obec A., katastrálne územie M.; a zároveň aby súd priznal žalobcom 1/ až 5/ náhradu trov konania v rozsahu 100 % celého konania.

4. Žalovaní 1/ a 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že krajský súd riadne zdôvodnil a presne uviedol, ktoré okolnosti považoval za podstatné pre vydané rozhodnutie. Tak ako uviedol súd, primárnym dôvodom bolo, že žalobcovia počas konania nepreukázali, že práve žalobca 1/ je vlastníkom sporných nehnuteľností. Navyše súd konštatoval to, že žalobcovia nemôžu obchádzať určovacou žalobou v tomto konaní rozhodnutie súdu o dedičstve. Počas celého súdneho konania nebolo zo strany žalobcov 1/ až 5/ žiadnym dôkazným prostriedkom dokázané, že by držba nevykazovala znaky dobromyseľnosti, samotnú konštatáciu žalobcov nie je možné považovať za zákonný dôkazný prostriedok, z čoho vyplýva že k predmetnému sporu je irelevantná. Na záver žalovaní navrhli dovolanie zamietnuť a priznať im trovy dovolacieho konania vo výške 100 %.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“ alebo ako „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP), a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky

dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie nie je prípustné.

6. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa žalobcov riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje totiž dovolaciemu súdu posúdiť, či ide o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, či je táto otázka riešená dovolacím súdom rozdielne alebo nebola riešená. Zároveň musí byť v dovolaní podanom z tohto dôvodu aj konkrétne označené jeho rozdielne rozhodnutie alebo rozhodnutie, od ktorého sa odvolací súd odklonil, riešiace otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu alebo tvrdenie, že táto právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená.

7. Dovolací súd si plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní dovolania uplatňoval prílišný formalizmus. V rozpore s týmito princípmi ale nie je prístup majúci na zreteli, že ustanovenia CSP vyžadujú istú mieru formálneho a obsahového vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania. Ak však dovolanie aj po zameraní sa dovolacieho súdu na jeho obsah (§ 124 CSP) zostáva naďalej nejednoznačné alebo nejasné v tom, že z neho nemožno s istotou usúdiť, ktorú právne významnú otázku mal dovolateľ na mysli, je potrebné mať na zreteli, že právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v ustanoveniach CSP nedáva žiadny priestor pre uplatnenie domnienok alebo dedukcií dovolacieho súdu alebo jeho dohadov o tom, ktorú z viacerých právnych otázok riešených prvoinštančným a odvolacím súdom mal dovolateľ (jeho advokát) na mysli pri formulovaní dovolania.

8. Nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, je konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil nesprávne. Najvyšší súd uvádza tiež to, že pokiaľ dovolateľ namieta nesprávnosť alebo nepodloženosť niektorých skutkových záverov súdov, neprípustne tým predkladá na dovolací prieskum skutkové, nie právne otázky. Dovolací súd je pritom viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

9. Teda musí ísť o otázku právnu (v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP má osobitný význam korelačný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Najvyšší súd už v niektorých rozhodnutiach uviedol, že „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali“ (porovnaj napr. sp. zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017 a tiež 6 Cdo 129/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

11. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 2 Cdo 203/2016 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017, 6 Cdo 123/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

12. V danom prípade dovolatelia namietajú, že odvolací súd nesprávne právne posúdil vec v otázke okruhu zákonnej sukcesie žalobcov 1/ až 5/ po predchádzajúcom žalobcovi T. M., po ktorom žalobcovia nastúpili do konania. Taktiež odvolací súd nesprávne vyhodnotil vykonané dokazovanie v otázke vydržania, nakoľko žalovaní neboli dobromyseľní a celkovo namietali to, že odvolací súd sa dostatočne neoboznámil so závermi dokazovania.

13. Žalobcovia 1/ až 5/ v dovolaní zákonným spôsobom nevymedzili právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie dovolacieho súdu a následne malo zakladať nesprávne právne posúdenie veci.

13.1. Právne námietky uvedené dovolateľmi sú formulované všeobecne, bez náležitého odôvodnenia a bez riadneho uvedenia právneho riešenia dovolateľov. Dovolatelia v danom prípade vymedzili iba všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým došlo podľa ich názoru v konaní pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom. Sama polemika s právnymi závermi dovolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu dovolacieho súdu k právnemu posudzovaniu vecí významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd.

13.2. V právnych námietkach dovolateľov ide dokonca o otázky skutkové. Dovolatelia preto nesprávne právne posúdenie veci odôvodňujú spochybnením skutkových zistení, ku ktorým dospeli súdy nižších inštancií. Dovolací súd zdôrazňuje, že v dovolaní nastolené otázky, ktoré majú skutkovú (nie právnu) povahu, nemôžu byť relevantné z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a nemôžu viesť k založeniu prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia.

13.3. Taktiež dovolatelia neuviedli ani žiadne rozhodnutia dovolacieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť. Na základe uvedeného nemôže najvyšší súd pristúpiť k posúdeniu prípustnosti dovolania a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľov; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný, bezbrehý dovolací prieskum priechiaci sa účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Je tak nepochybné, že v dovolaní absentuje zákonom požadovaná náležitosť - dovolacie dôvody v ňom nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 CSP. Absenciu uvedeného považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania pre neprípustnosť.

14. Nad rámec uvedeného najvyšší súd uvádza, že odvolací súd posúdil správne otázku nedostatku aktívnej legitimácie žalobcu 1/ na predmetnej určovacej žalobe, ak v bodoch 41., 42. rozhodnutia konštatoval, že pokiaľ nie je právoplatným rozhodnutím dedičského súdu potvrdené, že v dôsledku dedenia dedič nadobudol vec, resp. jej spoluvlastnícky podiel, nemôže sa domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva žalobou o určenie vlastníctva. Takýto dedič je aktívne legitimovaný len na podanie žaloby o určenie, že vec (jej spoluvlastnícky podiel) patrí do dedičstva po poručiťovi. Mimo konania o dedičstve nemožno deklaratórnym rozhodnutím (výrokom štátneho orgánu určiť), že dedič je vlastníkom veci patriacej do dedičstva. Aj v prejednávanej veci sa žalobca 1/ domáhal v sporovom konaní určenia, že je podielovým spoluvlastníkom s výškou podielu 175/560 na nehnuteľnostiach: parcele KN C č. 547/2 o výmere 633 m², KN C č. 547/3 o výmere 326 m², KN C č. 547/4 o výmere 114 m² a KN C č. 547/5 o výmere 24 m² evidovaných v katastrálnom území M., keď svoj nárok ako jeden z dedičov odvodzoval od svojho právneho predchodcu T. M., nar. XX.XX.XXXX (zomrel

XX.XX.XXXX), ktorý mal nadobudnúť spoluvlastnícky podiel na sporných nehnuteľnostiach titulom darovacej zmluvy zo 04. júla 1996 od E. Y., rod. M.. Právnym titulom možného nadobudnutia podielového spoluvlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam žalobcu 1/ je dedenie po poručiťovi T. M., avšak tento titul možno zapísať do evidencie nehnuteľností len na základe rozhodnutia súdu v dedičskom konaní p o neb. poručiťovi v zmysle ustanovenia § 158 až § 219 CMP (konanie o dedičstve). Z uvedeného dôvodu nie je možné toto dedičské konanie obísť týmto sporovým konaním, nakoľko by to bolo v rozpore s cit. ustanoveniami CMP.

15. Dovolatelia preto, ako bolo uvedené vyššie, konkrétne nevymedzili právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyskytla nejednotnosť.

16. Dovolací súd konštatuje, že prípustnosť dovolania uplatneného dovolateľmi podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nie je daná. Preto dovolací súd dovolanie dovolateľov odmietol ako procesne neprípustné podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

17. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.